

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Майя НІКОЛАЄВА

« 01 »

09

2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
"ЕКСКУРСОЛОГІЯ"**

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: 1 Транспорт та послуги

Спеціальність: 13 Туризм та рекреація

Освітньо-професійна програма: Туризм

Робоча програма навчальної дисципліни "Екскурсологія". – Одеса: ОНУ, 2025. – 15 с.

Розробники: **Яворська Вікторія Володимирівна**, доктор географічних наук, професор, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму геолого-географічного факультету, **Юраш Євгеній Олександрович**, доктор філософії (історія), ст. викл. кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін факультету історії та філософії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від "29" 08 2025 р.

Завідувач кафедри

ВЧ
(підпис)

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП "Туризм"

КК

(Катерина КОЛОМІЄЦЬ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол № 1 від "29" 08 2025 р.

Голова НМК

ВЧ
(підпис)

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3,0 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>1 Транспорт та послуги</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>13 Туризм та рекреація</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>Другий (магістерський)</u>	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		2-й	-й
		Семестр	
		3-й	-й
		Лекції	
		18 год.	- год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	- год.
		Лабораторні	
		год.	- год.
		Самостійна робота	
		60 год.	- год.
		Форма підсумкового контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу - формування у магістрантів фундаментальних знань, вмінь та навичок стосовно підготовки кваліфікованих фахівців-туризмознавців, що базуються на сучасних досягненнях провідних вітчизняних і іноземних вчених та світової практики.

Основними завдання вивчення дисципліни є: оволодіння знаннями з організації екскурсійного обслуговування в індустрії туризму; виявлення основних напрямів і тенденцій розвитку екскурсійного обслуговування в сучасних умовах; набуття здобувачами навичок роботи з нормативними матеріалами щодо організації екскурсійної діяльності в туристичній індустрії; вивчення, узагальнення та впровадження досвіду екскурсійної справи зарубіжних країн; розкриття механізмів управління екскурсійною діяльністю в ринкових умовах, а також організаційно-інституційних засад розвитку екскурсійної справи в Україні; вивчення сутності сучасних інструментів маркетингу і менеджменту екскурсійної діяльності, моделі управління екскурсійною діяльністю на національному рівні.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК4. Здатність розробляти проєкти та управляти ними.

ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації.

СК3. Здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях.

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

Програмні результати навчання:

РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.

РН3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.

РН5. Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку.

РН9. Розробляти та реалізовувати проєкти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.

РН11. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем, презентації результатів досліджень та проєктів у сфері туризму і рекреації.

РН12. Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними DESTINACIAMI на національному, регіональному та локальному рівнях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни **здобувачі повинні знати:**

- основні поняття, особливості, функції екскурсології;
- місце і роль екскурсійної діяльності в індустрії туризму;
- основні етапи розвитку екскурсійної справи в Україні;
- загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності та напрямки вдосконалення екскурсійної методики;
- загальні положення законодавства України стосовно екскурсійної діяльності.

вміти:

- організовувати та планувати інноваційну екскурсійну діяльність; розробляти та проводити сучасні різнопланові екскурсії;
- складати технологічну карту екскурсії; застосовувати набуті теоретичні знання для вирішення конкретних прикладних завдань;
- проєктувати процеси обслуговування туристів за окремими етапами надання послуги;
- управляти асортиментом екскурсійного продукту з урахуванням диференційованого підходу до обслуговування різних категорій споживачів.

3. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності

Тема 1. Теоретико-методичні засади екскурсійного обслуговування.

Теорія екскурсійної справи, екскурсологія та її місце в системі наукового пізнання. Історія розвитку екскурсійної справи в Україні. Екскурсія як об'єкт екскурсології. Функції екскурсії. Класифікація екскурсій.

Тема 2. Основи екскурсійної майстерності екскурсовода.

Виникнення професії «екскурсовод»: вітчизняний та зарубіжний досвід. Особистість екскурсовода та її роль у здійсненні ним професійної діяльності. Складові професійної майстерності екскурсовода. Форми ораторського мистецтва екскурсовода. Загальні вимоги до здійснення туристичного супроводу.

Тема 3. Педагогічне забезпечення екскурсійної діяльності

Екскурсія як педагогічний процес. Педагогічна техніка екскурсовода та її елементи. Дидактична мета і виховний вплив екскурсійної діяльності. Екскурсія як процес пізнання.

Тема 4. Методичне забезпечення екскурсійної діяльності.

Теоретико-методологічні засади методичного забезпечення екскурсійної діяльності. Екскурсійна методика. Методика показу. Методичні прийоми забезпечення екскурсійної діяльності. Методичне забезпечення окремих традиційних видів екскурсій - архітектурно-містобудівні екскурсії, літературні екскурсії, музейні екскурсії, науково-освітні екскурсії.

Тема 5. Організаційно-технологічне забезпечення екскурсійної діяльності.

Організаційно-технологічні вимоги щодо проведення екскурсії. Технологія проектування та формування послуги «екскурсія». Техніка ведення екскурсії. Організація діяльності з надання екскурсійних послуг у підприємствах сфери рекреації та туризму.

Модуль 2. Практичні основи розвитку екскурсійної справи в Україні та світі

Тема 6. Організаційно-інституційні засади розвитку екскурсійної діяльності в Україні.

Загальні положення правової бази регулювання туристичної діяльності в Україні. Правовий статус туриста і екскурсанта (порядок в'їзду/виїзду та перебування в Україні,

страхування та медичної допомоги, забезпечення безпеки, права та обов'язки туристів і екскурсантів). Основи правового регулювання в сфері надання екскурсійних послуг. Дозвіл на право здійснення туристичного супроводу. Державне регулювання екскурсійної діяльності в Україні.

Тема 7. Інноваційні технології екскурсійної діяльності.

Інновації в туристично-екскурсійній діяльності. Ігрові види екскурсій. «Розширена реальність». Інтерактивні екскурсії. Квест-екскурсії. Food-екскурсія. Костюмовані екскурсії. Віртуальні екскурсії та 3D-тури. Трепел-блоггінг як інноваційний вид екскурсійної діяльності.

Тема 8. Технології проведення екскурсій для людей з особливими потребами та створення інклюзивного й доступного середовища.

Доступність об'єктів соціокультурної інфраструктури для дітей та молоді з особливими освітніми потребами. Особливості організації екскурсійної діяльності для осіб з інвалідністю за нозологіями. Методика організації та проведення екскурсії для дітей та молоді особливими освітніми потребами. Методика організації та проведення ігор під час туристичної діяльності.

Тема 9. Маркетинг та менеджмент підприємств екскурсійної діяльності.

Маркетинг у сфері екскурсійного обслуговування. Плани маркетингу. Потреби сучасного клієнта. Маркетингові дослідження. Періодичний аналіз співвідношення слабких та сильних сторін підприємства. Оцінка маркетингової діяльності підприємства. Управління екскурсійною діяльністю в ринкових умовах. Управління асортиментом екскурсійного продукту. Менеджмент екскурсійної та виставкової діяльності провідних музеїв та галерей світу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі			усього	у тому числі				
		л.	п/с.	лаб.	ср.	л.	п/с	лаб.	ср.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовний модуль 1. Загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності										
Тема 1. Теоретико-методичні засади екскурсійного обслуговування.	8	2	-		6					
Тема 2. Основи екскурсійної майстерності екскурсовода.	10	2	2		6					
Тема 3. Педагогічне забезпечення екскурсійної діяльності	8	2	-		6					
Тема 4. Методичне забезпечення екскурсійної діяльності	11	2	2		7					
Тема 5. Організаційно-технологічне забезпечення екскурсійної діяльності.	11	2	2		7					
Всього за 1 модуль	48	10	6		32					
Змістовний модуль 2. Практичні основи розвитку екскурсійної справи в Україні та світі										
Тема 6. Організаційно-інституційні засади розвитку екскурсійної діяльності в Україні.	9	2	-		7					
Тема 7. Інноваційні технології екскурсійної діяльності.	11	2	2		7					
Тема 8. Технології проведення екскурсій для людей з особливими потребами та створення інклюзивного й доступного середовища.	11	2	2		7					
Тема 9. Маркетинг та менеджмент підприємств екскурсійної діяльності.	11	2	2		7					
Всього за 2 модуль	42	8	6		28					
Всього за семестр	90	18	12		60					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 2. Основи екскурсійної майстерності екскурсовода.	2
2	Тема 4. Методичне забезпечення екскурсійної діяльності	2
3	Тема 5. Організаційно-технологічне забезпечення екскурсійної діяльності.	2
4	Тема 7. Інноваційні технології екскурсійної діяльності.	2
5	Тема 8. Технології проведення екскурсій для людей з особливими потребами та створення інклюзивного й доступного середовища.	2
6	Тема 9. Маркетинг та менеджмент підприємств екскурсійної діяльності.	2
	Разом	12

6. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кіл. год.
1.	Підготувати реферат за обраною темою. 1. Підготовка документації за темою екскурсії. 2. Основні етапи підготовки екскурсії. 3. Технологія процесу створення послуги екскурсія.	6
2.	Складіть стислий конспект за темами: «Міміка екскурсовода». «Вплив жестів екскурсовода на аудиторію»	6
3.	Напишіть есе на тему «Педагогічна майстерність екскурсовода».	6
4.	Підготувати презентацію методичних прийомів надання екскурсійних послуг. Підготувати реферат: Особливості застосування методичних прийомів надання екскурсійних послуг.	7
5.	Визначіть та обґрунтуйте особливості підготовки та проведення екскурсій для різних груп: учасників звичайної екскурсії, навчальних екскурсій, екскурсій для сільського населення, екскурсій для туристів, екскурсій для молоді тощо.	7
6.	Підготуйте стислий конспект за темами: 1. Законодавство України щодо розвитку підприємництва в сфері екскурсійних послуг. 2. Порядок договірно-правових відносин в сфері екскурсійних послуг.	7
7.	Підготувати реферат на тему «Інноваційні способи і форми екскурсійної діяльності в музеях України»	7
8.	Підготувати презентаційний матеріал по історії інклюзивного туризму у різних країнах світу. Підготувати у вигляді презентації огляд Національних парків та заповідників України у контексті доступності (10 слайдів). Розробити проект екскурсії з урахуванням вимог щодо доступності для осіб з інвалідністю та активного відпочинку.	7
9.	Удосконалення системи підготовки і менеджменту персоналу екскурсійної сфери. Історія виникнення та розвитку провідних музеїв та галерей США, Франції, Великобританії, Італії. Найвідоміші експонати і фондів збірки. Інновації в екскурсійній та виставковій діяльності.	7
	Разом	60

В якості самостійної роботи здобувач може пройти професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту, отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового контролю. Пропонуються до розгляду такі курси, які можуть бути визнані як періодичний, поточний контроль та/або бонусні бали (за бажанням здобувача):	
Назва освітньої платформи, назва онлайн курсу, короткий опис, посилання*	Компетентності та результати навчання, що формуються
Академія NTO.UA Онлайн курс «Туристичні гід» https://academy.nto.ua/tourismguides.html Курс охоплює основи екскурсійної діяльності, роль екскурсовода, технології створення та проведення екскурсій, методичні прийоми розповіді та роботи з групами.	Дотичний до Тем 2. Основи екскурсійної майстерності екскурсовода; Тем 3. Педагогічне забезпечення екскурсійної діяльності; Тем 4. Методичне забезпечення екскурсійної діяльності. ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією. РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань. РН3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.

**Здобувач може самостійно обрати ресурси, які будуть відповідати навчальній дисципліні. Для зарахування в якості періодичного, поточного або фрагмента підсумкового контролю здобувач має подати документ, що підтверджує неформальну освіту, програму, зробити опис компетентностей та результатів навчання, сформованих під час неформальної освіти. Викладач залишає за собою право перевірити сформованість перелічених компетентностей та результатів навчання.*

Індивідуальне науково-дослідне завдання:

ІНДЗ виконується студентами самостійно протягом вивчення дисципліни із проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу та оприлюдненні результатів під час проведення підсумкового практичного заняття по дисципліні.

В результаті виконання індивідуального завдання студент повинен:

1. Підготувати і належними чином оформити повний пакет необхідних документів і матеріалів по одній з підтем екскурсії:

2. Захисти одну з підтем екскурсії на підсумковому практичному занятті – проведення пробної екскурсії.

Перелік підтем екскурсії на тему: «Одеса: сторінки історії та сучасність»

1. Стара Одеса
1. Одеські дворики
2. Одеські палаци
3. Одеса торгова.
4. Архітектурні пам'ятники центру міста.
5. Одеса – визначний культурний центр.
6. Парки Одеси
8. Розважальні центри Одеси

9. Одеса наукова
10. Одеса студентська
11. Смачна Одеса
12. Одеса релігійна
13. Музеї Одеси
14. Розкішний Французький бульвар

9. Методи навчання

Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації), розповіді, пояснення нового матеріалу, бесіди з тем курсу, диспут, обговорення.

Наочні: ілюстрація, мультимедійна презентація, демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: виконання мінідослідження, виконання індивідуальних завдань. Методи інтерактивного навчання – колективні дискусії, навчально-ділові ігри.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Періодичне опитування, поточне контрольне тестування, оцінювання семінарських доповідей та виконання індивідуальних завдань; підсумковий контроль - іспит.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу;	правильно вирішив більшість практичних завдань; має стійкі навички виконання завдання

	при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

Результати навчання, здобуті у неформальній/інформальній освіті, визнаються згідно Положення про порядок визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozhennya_neformalna_osvita_2024_final.pdf

11. Питання для підсумкового контролю

1. Розкрийте зміст і функції екскурсології.
2. Охарактеризуйте основні етапи становлення та розвитку екскурсійної справи в Україні.
3. Розкрийте зміст поняття «екскурсія».
4. Які функції екскурсії Ви знаєте?
5. Назвіть основні види екскурсій.
6. Окресліть основні завдання екскурсії.
7. Окресліть функції екскурсій.
8. Розкрийте зміст поняття «оглядова екскурсія».
9. Розкрийте зміст поняття «тематична екскурсія».
10. Розкрийте зміст поняття «транспортна екскурсія».

11. Які ознаки характеризують екскурсію як педагогічний процес?
12. Назвіть розбіжності між екскурсійним та навчальним процесом пізнання.
13. Які елементи включає поняття «педагогічна майстерність екскурсовода»?
14. Назвіть закономірності виховання під час організації екскурсійних послуг.
15. Назвіть теоретичні методи пізнання під час організації екскурсійних послуг.
16. Розкрийте роль уявлення під час організації екскурсійних послуг.
17. Яке місце належить методу пояснення під час організації екскурсійних послуг?
18. Наведіть характеристику особливих методичних прийомів та умови їх застосування.
19. В чому полягають особливості проведення музейних екскурсій?
20. У чому, на Вашу думку, полягає інновація в туристично-екскурсійній діяльності?
21. Які основні напрямки в проведенні екскурсій Ви знаєте?
22. Що Ви знаєте про віртуальні екскурсії? Чи перспективний це вид екскурсій?
23. Якими нормативно-правовими актами визначаються основи правового регулювання в сфері надання екскурсійних послуг?
24. Визначення яких елементів передбачає проектування послуги «екскурсія»?
25. Яким шляхом здійснюється реалізація державної політики в галузі екскурсійного обслуговування?
26. У чому полягає основна мета маркетингу в екскурсійній справі?
27. Що забезпечує практична реалізація функцій маркетингу в сфері надання екскурсійних послуг?
28. Розкрити сутність поняття «техніка ведення екскурсій».
29. Які об'єкти можуть виступати екскурсійними об'єктами під час розробки та проведення нової екскурсії?
30. Назвіть головні складові «Картки паспорту об'єктів».
31. Назвіть складові «портфелю екскурсовода».
32. Які існують вимоги до екскурсовода?
33. Розкрийте та охарактеризуйте складові професійної майстерності екскурсовода.
34. Як отримати дозвіл на право здійснення туристичного супроводу?
35. Які документи повинен мати екскурсовод під час проведення екскурсії?
36. Які цілі має проведення пробної екскурсії.
37. В чому, на Вашу думку, полягають професійні компетенції екскурсовода?
38. Які основні часові принципи викладення матеріалу екскурсоводом під час проведення екскурсії?
39. В чому полягають особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням опорно-рухового апарату?
40. В чому полягають особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням зору?
41. В чому полягають особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням слуху?
42. Дайте характеристику екскурсії як формі інклюзивного туризму.
43. Менеджмент у музейних закладах Одеської області.
44. Менеджмент у діяльності Одеського краєзнавчого музею.
45. Менеджмент екскурсійної та виставкової діяльності провідних музеїв та галерей світу (на прикладі окремих країн).

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Іспит

Поточний та періодичний контроль									ІНДЗ	Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль №1					Змістовний модуль №2				10	20	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
7	7	7	7	7	6	6	6	7			
Контрольна робота * за змістовним модулем 1: 0 - 5					Контрольна робота * за змістовним модулем 2: 0 - 5						

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

* Примітка: Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Тестові завдання для контрольних робіт складаються з 20 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу відповідного змістовного модуля. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання здобувач отримує 0,25 бали.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

Робоча програма та силабус навчальної дисципліни; опорні конспекти лекцій; мультимедійні презентації; плани семінарських занять; навчально-методичні матеріали та питання для поточного і підсумкового контролю; ілюстративні матеріали (карти, схеми, рисунки).

15. Рекомендована література

Основна

1. Безуглий В.В., Косташук І.І., Яворська В.В. Географія всесвітньої спадщини (туристичні атракції) : навч. посіб. Дніпро: ЛІРА, 2021. 528 с.
2. Галасюк С. С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності. навч. посібн. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 247 с.
3. Інклюзивний туризм : навч.-метод. посіб. / І. Г. Резніченко ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2023. 204 с.
4. Кіптенко В., Малиновська О. Організація екскурсійних послуг: Підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 518 с.

5. Леоненко Н.А. Організація екскурсійної діяльності: конспект лекцій. Х.: НУЦЗУ, 2019. 167 с.
6. Організація екскурсійної діяльності : навч. посіб. / уклад. Л. А. Слатвінська. Умань : Візаві, 2022. 206 с.
7. Організація екскурсійної діяльності: підручник / М. М. Покоloodна; Харків. нац. ун-тміськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків : ХНУМГім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с. URL: <https://core.ac.uk/reader/141489400>
8. Резніченко І. Г., Торяник В. М., Хрідочкін А. В., Джинджоян В.В. Екскурсологія : підручник. За заг. ред. доктора юридичних наук, професора, В.О. Негодченка. Дніпро : ДГУ, 2022. 370 с.
9. Туристичні гіді. Навчальний курс Академії НТОУ. URL: <https://academy.ntou.ua/tourismguides.html>
10. Чернишова Т.М. Організація екскурсійної діяльності: навчальний посібник. Житомир: Поліський національний університет, 2022. 160 с.

Додаткова

1. Дімова Л.С., Яворська В.В. Історичний круїзний туризм в біосферних резерватах ЮНЕСКО: "Чорноморський" та "Дельта Дунаю". Вісник Одеського національного університету. Серія: Географічні та геологічні науки. Том 28. Випуск 1(42) 2023. С. 84-94.
2. Лисюк, Т. Екскурсологія у цифрову епоху: методологічні підходи та практичні інновації. Економіка та суспільство, (75). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-27>
3. Кифяк О. В., Руденко М.М. Маркетингові рішення у сфері туристично-екскурсійного обслуговування: інноваційний підхід // Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки / Буков. держ. фін.-екон. ун-т. Чернівці, 2014. Вип. 27. С. 161-168. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvbdfa_2014_27_26
4. Котлер Н., Котлер Ф., Котлер В. Музейний маркетинг і стратегія: формування місії, залучення публіки, збільшення доходів і ресурсів / Пер. з англ. Т. Олійник та ін. Київ: ВД «Стилос», 2010. 528 с.
5. Чубрей О. С., Яворська В.В., Чубрей М.-А. Ю. Інклюзивність музейних просторів як можливість розвитку екскурсійної діяльності для осіб з обмеженими можливостями. Конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів. Вип.4 (спец.). 2024. <https://doi.org/10.17721/2786-4561.2024.4.special>
6. Ambros O., Yavorska V., Urash Yu. Specifics of guided tour organization in Lviv. Journal of Education, Health and Sport. 2025; 80:61679. eISSN 2391-8306/ <https://dx.doi.org/10.12775/JEHS.2025.80.61679>
7. Bezugly, V., Kostaschuk I., Kisil, R., Yavorska, V., & Buyanovska, L. World Heritage: features, composition, and tourist significance. Journal of Geology, Geography and Geoecology. 2024. 33(3), 440-452. - DOI: <https://doi.org/https://doi.org/10.15421/112441>
8. Prykhodko, Z., Yavorska V., Urash Yu., Sokolovskiy V. Travel blogging as a modern innovative tool for the development of tourism and excursion activities. Journal of Education, Health and Sport. Online. 28 March 2025. Vol. 79, p. 60638. DOI 10.12775/JEHS.2025.79.60638.
9. Sych V., Yavorska V., Urash Yu., Molodetskiy A. Use of intangible cultural heritage objects in excursion activities. Journal of Education, Health and Sport. Online. February 2025. Vol. 78. DOI 10.12775/JEHS.2025.78.60640
10. Yavorska, V., Sych, V., Kolomiyets, K., & Shashero, A. (2018). Odessa catacombs as an integral part of the tourist image of the Black Sea region. Journal of Geology, Geography and Geoecology, 26(1), 219-226. <https://doi.org/https://doi.org/10.15421/111822>

Електронні інформаційні ресурси

1. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Міністерство культури та стратегічних комунікацій України. URL: <https://mkip.gov.ua>
3. Національна академія наук України. URL: <https://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx>
4. Національна академія мистецтв України. URL: <https://academia.gov.ua>
5. Асоціація культурних індустрій. URL: <http://culture.in.ua>
6. Український центр культурних досліджень. URL: <http://uccs.org.ua>

7. Український портал менеджменту. URL: <http://management.com.ua>
8. Сайт Державного агентства розвитку туризму України. URL: <http://www.tourism.gov.ua/>
9. Офіційний портал Верховної Ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
10. Світовий банк в Україні. URL: <http://www.worldbank.org.ua/>
11. The World Factbook ЦРУ США (англ.). URL: <http://www.cia.gov>
12. World Tourism Organization UNWTO. URL: <http://www2.unwto.org>